

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítónak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:
Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)
Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

Fontos probléma.

Régen, mikor országunk határát keleten és délen folytonos nyugtalanodások zavarták s szomszédaink ellen állandó jellegű védekezés megteremtéséről volt szó, vezető államférfiaink a kérdést katonailag oldották meg. Kiszolgált régi katonákat telepítettek a végekre, akik továbbra is katonai fegyverem alatt éltek.

A katonáskodás azonban nem kizárólagos foglalkozásuk volt, jutalmazásul sok éves katonai szolgálatukért birtokot kaptak, melynek művelésével biztosították életüket a késő öregség napjaira. Csak mikor a helyzet kívánta, fogtak fegyvert. A határvidék már rég megszűnt, ma a történelemé csak.

Nem is kívánja senki felélesztését, ha csak régi világok visszacsinálni akarói nem. Azonban a gondolat, amely létezésüket megokolta, ma, e hosszú, nagyméretű háboruban talán még időszerűbb, mint valaha. A határvidékeknek honvédelmi szempont mellett az volt az előnye, hogy jó eszköze volt a kiérdemesült katonák további foglalkoztatásának.

Modern harci eszközökkel folytatott háborunkból sok katona úgy fog hazajönni, hogy nem térhet vissza csendes falujába,

nem veheti kezébe újra az ekeszarvát, vagy oda kell hagynia régi foglalkozását. A társadalmi elhelyezkedésben ezek a körülmények sok éven át nyomot hagynak maguk után. És ha azt akarjuk, hogy nemzeti életünk erői rendes mederbe terelődjenek, akkor már most gondolnunk kell visszatérő katonáink helyzetére, a többé-kevésbé rokkantak leendő foglalkoztatására. A régi módjára nem csinálhatjuk, de a kérdést meg kell oldanunk, mert különben társadalmi komplikációk állnak elő.

A hazatérő harcos, ha nem is töltheti be régi munkakörét, azért érezi, hogy ez a föld, melyért annyit szenvedett, biztosítja élete fenntartását. A haza, melyért harcba szállt, kell, hogy szívébe fogadja. Törekednünk kell rá, hogy az a forró szeretet, mely harcosainkat a hazai föld iránt eltöltötte, a béke napjaiban se fogyatkozzék meg, sőt örökség legyen a késő unokák számára, élő példa hasonló körülmények között az utáztásra.

Társadalmi téren történt is már egymás ebben a kérdésben, városok is adtak jó példát. Itt a szomszédságunkban Győr városa adott nagyobb terjedelmű telket kert-város céljaira. Házi ezredeink is gyűjtenek hasonló célokra. Magában azonban mindez fél munka. Hadi segélyek, havi já-

mulékok csak elégedetlenséget szülnek, de életkedvet nem adnak. Ipari életünk a külfölddel szemben ugys hátra maradt. Milyen jó alkalom volna most rá, hogy katonáinkat testi épességüknek megfelelő iparágra oktatóknak. Itt azonban ne várjunk mindent a hadvezetőségtől. A magyar társadalomnak is meg kell mozdulnia oly intézmények létesítésében, melyek ezt a célt szolgálják. Az önzeteres férfi ne érezze, hogy teljesen másra van utalva, adjuk meg neki a módot, hogy ha nem is egészen épen, mégis fenntarthassa életét. Így az államon is segítünk a reá váró nagy terhek elviselésében, de meg katonáinkban is emeljük az életkedvet a békés küzdelemhez.

Egyes jelenségek megnyilatkozása mellett a társadalom általános állásfoglalása sem hiányozhatik már soká. A beköszöntő békének már kész tervet kell találnia. Németországban már igen sok község hozzáfogott a kérdés megoldásához, három millió család szervekedett ugyanilyen szándékkal. Fiaink méltó bajtársai voltak német szövetségeseink fiainak, ennek az életrevaló fajnak tevékenysége a harctér mögött termékenyítse meg a mi elhatározásainkat is. Előbb vagy utóbb, de eljő az idő, mikor számot kell magunknak adni arról, hogy mit tettünk hazatérő katonáink érdekében.

Halálfeji pille.

— Harsányi Lajos könyve. —

Ez a könyv Harsányi írói munkásságának új fázisát mutatja be. Mindig tudtuk és az csak titkon ápoltt, de erős és megbizonyosodott meggyőződésünk volt, hogy Harsányi új érárt nyit az árva katolikus irodalom végtelenül szomorú utvesztőjében. Nemcsak, mint poétától, de mint novellistától is azt vártuk, amit most elének adott új könyvében. Művészetet és katolikumot. S mivel Harsányi művésze a szimbolizmus jegyében alakult ki és kredója mindenkor a tisztá, irodalmilag értékes szimbolizmus volt, nem szabad csodálni, hogy prózái munkásságának is legszembeszökőbb és legsajátosabb karakterisztikója a szimbolizmus.

Ha ezt figyelembe vesszük, akkor erről a könyvről csak melegen lehet írni. Minden novellája finom, cizellált drágaság. Pasztelliszínű képei, halak és ékes gyöngyként pergő sorai a gyengédség, a csendes ég, az elásvó ősi tájak pittoreszk impressziójával hatnak. Meglátszik: poéta munkája, ha mondanivalója nem is kívánczolt kötött sorok és rímek bekélyőjébe.

Különösen ezeknek az írásoknak finomságát nem győzzük meghangsúlyozni. Harsányi valamikor nagyon szerette és talán még ma is szereti az itáliai félfomályos muzeumok némaságában megbúvó mákincseket és emlékeket, melyeket csak szemünk szerelmes tekintete simogathat s ame-

lyekre — idegenek lévén — csak félve, csak áhitozva, csak boldog döbbenettel gondolhatunk s messze tőlünk szebb napok délutánjain csak bizonyos tartózkodással és megkülönböztetett finomsággal rakosgatjuk elő őket beraktározott lelkünk mélyéről. Így vagyunk a Halálfeji pillével is. Vagy még közelebről Harsányi minden novellája egy apró, szines ceremónia a délutáni dóm-fényben megfordítva, amelyhez a kísérő szülő Harsányi hárfájának fájdalomban és elnyomottságban is zengő, férfias lírája.

Ami aztán még plasztikusan kidomborodik előttünk, az a szín. Harsányi koloritja a dunántúli ég augusztusvégi délutánjainak szinharmoniajában fürdik. Érdekes, majdnem minden írása hű és eklatáns bizonyítéka tudadunai voltának, de különös kép a fertőmenti világért rajongó szerelmének. Legszebb és legmagyarabb írásai összeforrnak a nádassal, a nádi csenddel és az álmos, renyhe-életű Hanyság melankóliájával.

Harsányi költészetének kluja a sejtelmesség, a titok és a misztikum arany-legendákba pólyált szépsége. És amint versei annyira egyéniek, sajátosak, szubtilisek, hogy Harsányi életének némi ismerete nélkül elvesztik rokonszenvüket, megfakulnak és az önmagába tehetetlen szimbolizmusba kerülnek, úgy novellái is saját lelkéből, életével lírai kapcsolatban levő eseményekből kapnak világosságot, súlyt és jelentőséget. Nem tudjuk őket, mint művészi dolgokat értékelni a lírikus nélkül, egy-két csillagot szin, egy-két árnyalat, néhány

pszichológiai benső jelenség elbűvölhetne és le is nyugdízhatna bennünket, de az abszolút művészi munka keletette benyomás elmaradna, megfoghatkoznék és szépségében szenvedne. Ép ezért nem a megrakott frazeológia értelmében novellák ezek. A régi novellákkal vajmi kevés közösséget tartanak föl. Új utakra tértek, új utakon haladnak, mint egyáltalán az egész katolikus modern költészet elszakadást jelent mindentől, ami szegénység, sablon, efemer jelentőségű, agyontaposott s ami beletorkollott a keserűn fájó utáztás állott vízébe.

Legmegkapóbbak azok az írások, amelyekben a katolikum jut érvényre a magas zűz tiszta szépségében s drágakövéként ragyogó fényében. Harsányi keze — nem tulozunk — itt a legbiztosabb és legművészibb is. Finom vonalak, aranyalapon áhítatot kelző ecsetvonások, derűs ég, gyémánttrónusról lesugárzó melegség. Inicialékat festető, meditáló barát szemével figyeli a katolikumot és az életet. Ezért olyan kedvesek, áhítatosak, majdnem azt mondhatnók, igazi legendák katolikus novellái. Legsikerültebb a művészi naitításban *A hősök éjjeli miséje*. Legenda. S ami még csak fölfokozza értékét ennek a novellának, az a magyarsága. Igazi magyar legenda.

S itt is új csapásokat vágott Harsányi. Régi emberek új színt kapnak, régi szemek új csillogást, régi történetek egyéni zománcot, elhasznált klisséék friss színt és úde vonzó szépségeket. *A Vicolo della Misericordia* valóságos kis apológia

HIVATALOS RÉSZ.

Pályázat. Porva község (Veszprém m.) róm. kath. iskolaszéke kántor- és osztálytanítóit állásra február 2-dig pályázatot hirdet. Javadalom: kántortanítónak törvényszerű lakás és kert; készpénzben: 173 K tanítói, 64 K kántori, 1268 K kántortanítói. Államsegély. Osztálytanítónak 240 K lakpénz, és 100 K Államsegély. Kántortanító próbánaklétre tartozik megjelenni. Három-négy felsőbb osztályt oktat. Osztálytanító első-második esetleg harmadik osztályt. Szükség esetén a kántort helyettesíti. — Ismétlő iskolásokat közösen tanítják. Veszprémi Gondviselő-alapba belépnek. Állásfoglaláskor község járási fuvarozást végez, egyéb uti és szállítási költségeket nem fizet. Posta: *Borzavár*, állomás: *Zirc*.

A villamostelep ügye.

Mult számunkban megirtuk, hogy a városi villamostelep házi kezelésére alkotott szabályrendeletet *Kletzdár Miksa* s dr. *Sándorfi Kázmér* városi képviselők megfelebbezték. Olvasóinkat a villamostelep kérdéseiben tájékoztatni szoktuk.

Leközöljük tehát a felebbezésnek két kifogását. Az egyikben a felebbezők azt tartják sérelmesnek, hogy a megalkotott szabályrendelet szerint az igazgatóságba a városi főtisztviselők is beletartoznak. A másikban azt nehezmenyedik a felebbezők, hogy a szabályrendelet — bár minden bizottság csak ideiglenes jellegűnek gondolta s így is tárgyalta, — a közgyűlésen véglegesítettet.

A felebbezés szövege ez:

A sérelmes szabályrendelet 30. §-a a villamosművek ügyeinek intézését „A villamosmű igazgatóságára” bizza s minthogy az egész szabályrendelet az ujonan rendszeresített igazgatóság körül forog s mert az igazgatóság összeállítása a törvénnyel ellenkezik, tehát az egész szabályrendelet helytelen alapon nyugszik s így az hatályban fent nem maradhat.

Ugyanis a 30. §-a szerint az igazgatóság elnöke a polgármester, tagjai a főjegyző, főmérnök főügyész, főszámvevő s a közgyűlés kebeléből választott 6 tag.

Tehát az a kérdés miként áll az igazgatóságnak viszonya a városhoz!?

A szabályrendelet 33. §-a az igazgatóság feladatát és hatáskörét szabályozza.

Ezen szakasz 5—9 pontjai szerint „a telep számvitelének könyveit okmányait — a főszámvevő

közbenjöttével, — betekinthesi, megvizsgálhatja stb. Engedélyezhet magánvezeték csatlakozásokat”. A főmérnök előterjesztésére megrendezi az összes tüzelőt, s a kenő olajakat és egyéb anyagszereket, megköti az anyagszállítási szerződéseket. Az áltályn rendszerű fogyasztókkal, valamint a kedvezményes díju fogyasztókkal kötött megegyezéseket jóváhagyja.

Ezek mind” olyan rendelkezések, melyek a város háztartását jelentékenyen érintik, vagyis jogot ad a szabályrendelet igazgatóságának a város terhére rendelni, a várost szerződésileg egy évnél nem hosszabb időre lekötni, mindezt tenni anélkül, hogy a város főrendelkező és végrehajtó szerve, a „tanács” az ellenőrzést objective gyakorolni lenne képes.

Megengedjük, hogy a villamosművek vezetésére szükséges és kell is egy bizonyos szerv, nevezzük ezt, hogy a szabályrendeletnek is igaza legyen, igazgatóságnak, de ezt az igazgatóságot úgy kell megszervezni és tagjait megválasztani, hogy annak működése az ellenőrzésre *hivatott városi tanács felügyelete alatt álljon* s ne fordulhasson elő soha olyan eset, *mikor a városi tanács tagjainak sajtó tényüket*, vagyis mint igazgatósági tagoknak működését, vagy tényeit kelljen ellenőrizni és felülbírálni.

Mert a szabályrendelet az igazgatóság fent vázolt összeállításával azt a visszas helyzetet teremti meg, hogy szervez egy igazgatóságot s abba hivatalból beülteti a tanács három főtisztviselőjét, akik mikor miútt a tanács tagjai működnek, kénytelenek esetleg a villamos igazgatóság határozatai felett, melynek meghozatalában tényleg ők is részt vettek, a tanácsban akár pro- akár contra dönteni.

Nagyon furcsa részvénytársaság lenne az, ha a részvénytársaság igazgatóságának egy néhány tagja egyuttal a felügyelő bizottságban is helyfoglalna.

A városi tanácsnak, mint a város egyik jelentékeny ellenőrző szervének teljesen függetlenül, minden érdek nélkül, kizárólag a város érdekeit szem előtt tartva kell működnie, nem lehet, de nem is szabad a tanács tagjait oly helyzetbe hozni, hogy választaniuk kelljen az igazgatóság érdekei, vagy a város érdekei között.

Nem az emberekről, hanem az intézményről szólunk, teljes elismerés illeti a város vezetőségét s annak a harmoniának, mely a város és a közönségének akarataiból élünkre állított férfiak közt eddig meg volt és meg van, meg kell lenni a jövőben is, tehát félre kell tenni mindazt, ami a jó harmoniát megzavarhatná, már pedig a szabályrendelet ép ezen összhang megbontására vezethet, mert amint a multban nem egyszer előfordult, hogy a villamosműveket bérlő céggel a város elnökében jött, ép úgy előfordulhat az a jövőben

is, mikor a villamosművek igazgatósága ellentétbe jut a várossal. Ezért kell a város vezetőségét, a tanács érdemes tagjait az igazgatóságtól függetleníteni, mert csakis így lesz képes ellenőrzési jogát hathatósan gyakorolni s az igazgatóság tulajdonságaival szemben a várost és annak közönségét megvédelmezni.

A villamosművek igazgatóságára nem lehet azt mondani, hogy az is csak a képviselőtestületnek egyik szakbizottsága, mert bár ezideig a képviselőtestület 17 szakbizottságot szervezett, ezek egyikét sem ruházta fel olyan jogkörrel, mint a most szervezett villamosművek igazgatóságát.

Az egyes szakbizottságok csak véleményező jogot gyakorolnak ettől eltérőleg:

a villamosművek igazgatósága nemcsak rendelkezési joggal bír, hanem egyes esetekben az igazgatóságnak minden felebbezést kizárólag döntő vagyis ítélkezési joga van. (Lásd a 3. § utolsó bekezdését).

Ilyen jogot adni szabályrendeletileg az igazgatóságnak nem lehet, mert a szabályrendelet ezen rendelkezése nyilván magán jogi kérdések elbírálásával ruházta fel az igazgatóságot, ez pedig a törvénnyel ellenkezik, mert bármily hatáskört ad is a szabályrendelet az igazgatóságnak, de azt kimondani, hogy a magán fél, ki a város tulajdonát képező villamosművekkel, mint egy üzlettel szerződéses viszonyban áll, tartozik megelégedni a másik szerződő fél egyik szervezének az igazgatóságnak határozatával, olyan magán jogi vitás kérdést akar rendezni s az igazgatósággal végérvényesen elintéztetni, amely kérdés eldöntése nem a városhoz, mint egyik szerződő félhez, hanem minden körülmények között az illetékes bírósághoz tartozik.

De véleményünk szerint nincs is szükség az igazgatóságra, mert ezen tizenegy tagból álló igazgatóság működése nehézkes, különösen olyan összeállításban, mint a hogyan a sérelmes szabályrendelet előírja.

Ugyanis az igazgatóság 6 választott tagja valamennyi jóformán összes idejüket igénybe vevő élethivatást töltenek be, tehát a villamosművek igazgatására vajmi kevés idejük marad, legalább is nem annyi, hogy egy ilyen nagyszabású és hozzá nagy szakértelmet igénylő vállalat vezetésére képesek lennének, nem ugyan a képesség hiánya, hanem a fizikai idő csekélyisége miatt, vagyis ide olyan ember, vagy emberek kellene, kik egész idejüket a villamosműveknek szentelhetik, nem pedig csak azt a csekély időt, amit esetleg egyéb főfoglalkozásuk keretén kívül megmenteni és a villamosművek igazgatására fordítani lennének képesek.

modern értelemben. Persze az erőszakos tendencia olyan messze van s annyira természetes és mindenekelőtt művészi a beállítás, hogy az olvasó észre sem veszi. A *püspök meséje* hasonló zsánerű, sőt talán még erősebb kompozíciójú és egyuttal értékesebb is. Nagyon megható s egy ember sors hű és fájó tragédiájával átszőtt elbeszélés *A prépost*. Szinte már az első sorokban érezzük a szomorúság, a végtelen bánat béna muzsikáját. „Az ablakom előtt harsogtak az őszi fák...” Így kezdődhetne egy őszi koncert bevezető szava is.

Ezek a megállapítások csak futólagos impressziók. Sok mindenről, ritka szépségekről lehetne még beszélni Harsányi könyvével kapcsolatban. Zenévé nemesült nyelveről, erről a borongós, mélabusan dalolók tudományi muzsikáról. Szavairól, amelyek a katolikus pompáiban ragyognak. Meglátásairól, amelyeket telehimzett az egyházi ragyogás, bibor és arany illatos drágasága. Harsányi első igazi írónak, aki intenzív fantáziájával megérezte és művészi keretbe tudta foglalni a dómok, zárdák, szines üveges alkovek érintetlenül őrzött kincseit. Valóságos áldás, hogy végre jött valaki, aki rámutatott az elfeledett értékekre és misztikus szépségekre. Ezt a könyvet katolikus képes könyvnek lehetne titulálni, oly súlyos, dustálkodó és jelentőségteljes szerep jutott bennük a katolikusom vonzó drága gyönyögeknek.

A halálfejl pillében van néhány aktuális, háborús irás is. Ezekről is csak elismeréssel lehet megemlékezni. Valamennyi az írói ihlet boldog

perceinek aranyától ékes. Kész és nemes történetek.

Van egy-két nagyszerű promléma is Harsányi témáinak. Éles megfigyelések gondos fotográfiai, melyek messzire kiható perspektívák elgondolására alkalmasak. Művészeti látószögből azonban ezek nem sikerültek annyira, mint lírizmusával átitott dolgai. A problémák pl. az *Ujuló telkek* emberi problémája eredetiségével megkap, de épen a problémák természetében rejlt súlyosságánál, erőségénél fogva valahogyan kisiklik a témavezetés Harsányi finom kezéből s mi az elsimuló, megbékülő pianó helyett zord és kemény szavak kongását szeretőnk hallani s az elernyedés helyett a végsőkig engedett harcok porondján szeretnénk ágalni a küzdő felekkel.

Épen ezért térünk vissza Harsányi azon írásaihoz, amelyekben lírizmusa virágzik ki. Itt a legnagyobb az író, mint ahogy legnagyobb írói pályáján a lírában volt. *Meghalt a Boór Iván anyja* vagy *A kis herceg* története meleg fényvel, igazi gyönyökként tündökölnék Harsányi írásai közt.

És még valamit. Az otthon levegőjét érezzük, mikor végigmerengjük ezeket az írásokat. Traumfeld Éva tanítónő nagy, de nagyságában is végtelenül csendes tragédiájában lehetetlen nem érezni a veszprémi utcák mélabuját, a kopott kőgrádcsook poézisát, a rozsdás erkélyek rózsás romantikáját. Mintha az a borus Kazamata sikátor bizony valahol az Ányos-utca környékén kanyarogna, a Vár

alatt, szeliden, bóbiskolva, csöndesen. Aki elolvassa ezt a történetet, lehetetlen, hogy el ne szaladjon valamelyik estén egy mély apró ablakos házakkal szegélyezett kis veszprémi utcába, a kanonoki sor alatt s rezgő könnyei finom fátyolán át ne keresgélje az őszi esőtől elmosódott házszámokat a barna, döngő tölgyfakapukon... Talán épen Traumfeld Éva tanítónő házszámát, talán másét, talán nem is tudja, hogy kiét vagy talán sohase is járja be többé régi-régi éveinek emlék-zugait s a valóságban minden messze lesz tőle, mint ahogy ez az élet mindig messze ragyog tőlünk, de hogy ilyen érzések váltódnak ki benne és ilyen szépségekké szelidül az élet lelkében Harsányi írásainak olvasása után, ez a tény, ha magában nem is abszolút művészi értékkel, de mégis olyan tényező, amely elégséges arra, hogy Harsányi novelláit sokan megszeressék és a Halálfejl pillé sokakban mély reminiscenciákat ébresszen. Ez pedig, úgy gondoljuk, a művészi értékek elismerése után legnagyobb, amit egy könyvről elmondhatunk.

A Halálfejl pillét a Szent István-Társulat adta ki. Az írásk finomságának csak kidomborítója az artisztikus címlap. *Kocsis László*.

GONDOLATOK.

Aki boldogságát önmagában fel nem találja, a külvilágban hiába keresi azt.

Oh, mily sok valóságot áldoz fel az ember hiru reményekért az életben.

Igy vagyunk az igazgatóság tisztviselő tagjaival is. Az ő munkásságukat és idejüket a város adminisztrációja teljesen igénybe veszik, elég, szerintünk, az a hivatás betöltése is, hogy az ellenőrzés jogát és kötelességét gyakorolják, emellett az igazgatásra idejük nem maradhat, mert igazgatni s egyúttal azt, mit igazgatnak ellenőrizni is, ugyebár ez, mint már fentebb említettük jogi képesség,

De nézzünk körül a városban. Itt van a 20 év óta működő vízvezeték, nem kevésbé nagyarányú, sőt közegészségügyi szempontból sokkal fontosabb vállalata. Ezt nem dirigálja igazgatóság és mégis fejlődik, virul, kifogástalan és ami ezenkívül nem kicsinylendő dolog, jövedelmező is.

Ennek a mintájára, amelyet 20 évi működés igazol, kell megszervezni a villamosművek vezetését és kezelését is.

Még egyet! A város érdemes tanácsa akkor, amikor a képviselőtestület a villamos művek házi-kezelésbe vételét elhatározta és mikor a tanács a házi-kezelés mikéntjét javaslatával megoldani szándékozott, mindenkor, minden alkalommal a vezetést és kezelést *ideiglenes* szervre, a később „Igazgatóság” elnevezése alatt testet öltött vegyes bizottságra kívánta *egy évi, tehát ideiglenes* időtartamra ruházni. Így is szerkesztette meg a szabályrendelet tervezetét. S mi történt? a közgyűlést megelőzőleg egy nappal, a pénzügyi bizottság, majd a *jogügyi bizottság elkerülésével* az állandó választmány elé egy ideiglenes jellegű szabályrendeletet adott tárgyalás alá, a képviselőtestülettel pedig letárgyalta a szabályrendelet tervezetét egyszeri felolvasás után, azt megszavaztatta s végül az ideiglenesség törlése mellett végérvényesnek elfogadta.

Itéje meg a felsőbb fórum, helyes-e egy ilyen nagyfontosságú szabályrendeletet megalkotni anélkül, hogy azt előzőleg a képviselőtestület tagjaival ne közöljék, szerintünk nem, mert ha a tervezet kellő időben a képviselőtestület tagjainak, vagy csak a szakbizottságok tagjainak is előzőleg kiadatik tanulmányozás végett, hisszük és arról meg vagyunk győződve, hogy a szabályrendelet annyi hiányosságot nem tartalmaz, mint a kellő előkészítés nélkül megalkotott s a fentebb kifejtett hibákat magában foglaló sérelmes szabályrendelet tartalmaz.

Jézuska a harctéren.

(Egy nap a naplóból.)

Érthető érdeklődéssel számoltuk az órákat, melyek ágyulövés nélkül teltek el.

Mi itt ütegünk trénnél, 7—8 kilométerrel a front mögött, meg tudjuk figyelni a harctér három legfontosabb szakaszát: a görzi részt, a „Haláldomb” környékét, meg a mi „földre szállott poklunkat” — Doberdót. Mindenütt a legteljesebb csend, úgy hogy már én is, az üteg legnagyobb kétkedője, reményleni kezdem a lehetetlent, hogy hát pár napig nekünk is békénk, nyugalomunk lesz.

Már terveket is szőttünk. Milyen élvezet lesz bejárni a vidéket napvilágnál, sétálni szabadon ott, ahol nappal még megmozdulni, létezni sem szabad. Vigan megyünk majd át a . . . Doberdón — mintha csak az Andrassy-uton sétálnánk, s nem kell szüntelen a düledező falakhoz lapulva járnunk az össze-vissza fűtyölő bakagolyók, meg a feletünk explodáló schrapnellek miatt.

Tehát a legjobb auspiciumok között készültem a kimenetelre. Ma tellett le a trénnél töltött pár napi pihenőm, estére kell átvenni kint a stellungban levő uraktól a batterie szolgálatot. De egyébként is kimennék, mert a tiszték mind együtt, a Stellungban töltjük a szent estét.

Deután 4 óraker utra készen áll a kis tisztí kocsí, stellig a két menázsís, meg a bagázsís szekér. Csak még a postára kell várnom, ami máma a szokottnál tovább késik, így ünnep előtti is jobb a dolog.

Ótkor még mindig nincs itt a levélhordó altiszt. Az ebéd-vacsora már nem várhat; bajos egy üteg legénységének egész napi élelmével nehézségre rakott kocsikat vakabórában utnak ereszteni,

aztán meg odakint tegnap este óta nem ettek meleget. Előre küldöm őket, mi még ráérünk.

Lassankint besötétedik, kigyulnak a domboldalba épített lágerok lámpái, vaksin pislognak a sötétben, mint valami ködbeborult nagy város. Eljött a karácsonyfa gyújtás ideje.

A trénelégység is antrétol már, mindenki beáll a sorba, csak a szolgálattevők maradnak a lovak körül, a többi megy Jézuskát várni.

Nálunk is van karácsony este, a jó Jézuska nem válogat, eljön ide, hozzánk, a divízió komandó elé fellállított sátorba is, hogy meleg szeretetével bearanyozza a mi egyszerű karácsonyfánkat, öröme gyujtva a mi árva, komoly katona lelkünket.

A sátor közepén áll a karácsonyfa, körülötte nagy, újságpapírral leterített deszkapad, kirakva rá a legénység ajándéka. Rendben sorakoznak a megspórolt pénzből, minden ember kívánsága szerint vett apróságok, pipa, dohány, notesz stb., meg a jó emberek szeretetadományai. (Csodálatosképen ez alkalommal, nyolc hónap óta először magyar szeretetadományokat kaptunk!)

A csukaszürke, kopott emberek fedetlen fővel állnak. Csendben, szomorú meghatottan. Állnak percekig. Aztán éppen úgy mint otthon, felcsendül a „Mennyből az angyal!” Együtt énekel mindenki valláskülönbőség nélkül, itt most nincs más, mint a szereteteitől távol idegenben küzdő katona a családi körből rég kiszakított ember. Mindenkinnek egyformán ünnepe van kérő, esdeklő ünnepe.

A divízió komendás beszédbe kezd. Otthonról beszél. Nagyon könnyekig megvan hatva, családos ember, kis gyermekei vannak.

Közben sercegeve elégnék a gyertyák. Szétosztják az ajándékokat, s a legénység elmasiroz kezében azzal, amit a Jézuska hozott.

Vége az ünnepnek s mintha a mai nap semmiben sem különbözne a többitől, újra dologra.

Hatra megérkezik a posta. Hamar kiválogatjuk, s aztán koromsötétben megindulunk kifelé a Stellungba.

A hold még nem jött fel, nem látunk a lovak fejéig. Lassu lépésben botorkálunk, így is csak bajjal a masirozó kolónék, a felváltásra menő pakák között folytonos fűtyüléssel, meg „recht häitennal” kerüljük el az összeütközést.

Égy darabig csak megyünk. Átérünk . . . megindulunk a szerpentin lefelé D . . . nak.

Baktatunk előre a felröpített világító raketták világánál. A távolban folyton erősödő infanterie feuer, a világító patronok, ezek a sárga fényű hulló csillagok, tömegesen szöknek a magasba, hogy aztán lehullva nappali fényt vessenek a gyalogsági állásokra. A mi oldalunkon felröppen a baljóslatu vörös csillag is, kéri a tüzérségi megerősítést. A taliánok úgy látszik ünnepelni kezdenek, valami támadásfélében törik a fejüket.

Mi még mindig nem akarunk ünneprontók lenni, ágyunk még mindig hallgatnak. Hanem aztán, mikor pár perc múlva a „katzelmachcsok” részéről elhangzik az első ágyulövés, megindul a koncert. Mindegyik a másikat akarja tul licitálni. Mi innen a hegyoldalból élvezünk a gyönyörű fegyverszűnetet, az éles pukkanással szét-fakadó vörös schrapnell explóziókat.

Hála Isten a „szórakozás” nem tart sokáig. Az okosabb enged, elv alapján felhagyunk az esztelen lövöldözéssel, hisz mi úgy is csak demonstrálni akartunk, megmutatni, hogy ha kell, mi a szent estén sem feledkezünk meg kötelességünkről, ma is megállunk a talpunkon, ébrek, készek vagyunk.

Égy darabig még hallik az ideges, gyors fegyverropogás, aztán csak az őrszemek einzelt feuer-jei sirnak bele az éjszakába.

Baktatunk előre. Mire a . . . érünk, feljön a hold, világosabb lesz, egy rövid utat trappolhatunk is. Aztán újra lassan, mert a zörgés már kihallik a schwarmba s ma este „különösen” nem akarunk gránát lágekat a nyakunkba.

Az ut mellett, az infanterie stellungokból gyenge világosság szűrődik ki, a sziklába, föld alá vájt deckungokban különféle karácsonyi dalokat énekelnek.

Kilenc óraker . . . ba érünk. Kocsijainkat innen visszaküldjük, pár száz lépést ki a batterieig gyalog tesszük meg. Itt már megjött a Jézuska. Sajnálom, hogy nem láthattam, mondják ez is nagyon lélekemelő volt. Itt is ének, beszéd, egy más eljövendő karácsonyról, a béke karácsonyjáról!

Levetjük uti köpenyünket, a tisztí szolgák felmelegítik a vacsorát, s asztalhoz ülünk.

Ma kivételesen borjuhús a menü, pezsgőt, meg Lacrima Christi iszunk hozzá, hogy legalább így próbáljuk magunkat egy óhajtott milieube beleélni.

Vacsora után elbeszélgetünk, még nevetni is próbálunk, lefotografáltjuk magunkat asztalunkon a kis Gerbeaud karácsonyfával, pezsgős üvegekkel, hogy hazaküldhessük a képet dokumentálni azt, hogy még sem éltünk olyan „rossz szent estét”, megvizsgálni azokat, akik már legtöbbször rólunk beszélnek, s talán könnyek között nézik üres helyünket a családi karácsonyfa körül.

Nekünk itt azonban csak gondolni szabad haza, beszélni erről előzetes megegyezés alapján nem.

Egy óraker kiürl az utolsó pezsgős palack. A batterie komandás ur kiadja a parancsot, hogy „feuer einstellen”. A holnap és mindennap, még a karácsony is a kötelesség nehéz napja, pihenni kell.

Én már reggel 6-kor megyek ki a Beobachtungstandra, egy tisztársam meg egy hétre artillerie megfigyelőnek a schwarmba.

S. k. tüzérszázlós.

A kárpáti falvakért. Megkezdjük közlését a kárpáti falvak felépítésére vármegyei területén gyűjtött adakozásoknak. Mikor ezt tesszük, első helyen is köszönetmondásnak adunk helyet. Dr. Véghely Kálmán vármegyéni alispánja köszönetét tolmácsolja mindazoknak, akik a nemes ügyben bárminő tevékenységet kifejtettek vagy adakoztak. Egyúttal ez uton is felkéri azokat a megyebizottsági tagokat, továbbá a vármegye területén levő társadalmi egyesületeket, valamint azokat a pénzintézeteket, melyek a kárpáti falvak újraépítésére vonatkozó adományozásra felhívást kaptak, amennyiben ezen nemes cél keresztülvitelét adományaikkal elősegíteni óhajják, adományaikat juttassák még január hónap folyamán hozzá. Annyival is inkább, mert az egybegyűlt összeget február elején rendeltetése helyére küldeni szándékozik.

A befolyt adományok ezek: Veszprém vármegye 2000, Vaszar 8-10, Sur 100, Bársonyosi körjegyzőség 50-20, Veszprémvársány 131-03, Tapolcazó 300, Noszlop 100, Vid 50, Nagyalásny 150, 100, 200, Sikátor 28-80, Lazi 34-22, Olaszfalui körjegyzőség 55-17, Balatonfőkajár 200, Homokbödögei körjegyzőség 24-80, Nemesszalóki körjegyzőség 110-80, Középiszák 74, Csót 114-80, Vanyola 16-40, Pápanyógr 20-90, Bakonyság 42-68, Naggyimót 68-46, Egeralja 30-40, Kislőd 32-08, Padrag 26-50, Ócs 6-84, Kispírít 58-20, Pusztamiske 36-80, Csékut 19-50, Halimba 54-80, Bakonygyepes 47-50, Pórszalók 13-60, Bakonybél 20-07, Acsteszer 48-10, Kertai körjegyzőség 18-06, Kiskamond 4-20, Csögle 33-90, Lepsény 50, Gecse 9-70, Magyarzentkirály 2-40, Bakonytamási 210-60, Tési körjegyzőség 120-90, Bakonyszentkirály 9, Túskevári körjegyzőség 86-74, Dákai körjegyzőség 22-75, Románi körjegyzőség 103-80, Noszlopi körjegyzőség 111-62, Bakonykoppányi körjegyzőség 25-28, Szűcsi körjegyzőség 25-28, — A veszprémi járás területén levő községek adománya 817-07, Réde 43, Szűcsi körjegyzőség 59-46, Balatonfőkajár 200, Dudari körjegyzőség 72-10, Ajkai kör-

jegyzőség 9-20, Marczaltó 30, Dabrony 200, Nagy-alacsony 150, Vid 50, Csesznek 588, Zirczvidéki körjegyzőség 77-74, Takácsi 350, Ádásztelep 45 65, Somlóvecse 100, Fokszabadi 236-10, Siómaros 203 30, Papkeszi körjegyzőség 8-10, Balatonalmádi 25, Pápa rt. város 600, Ajkai körjegyzőség 82, Pápateszer körjegyzőség 54-90, Alsógörszöny körj. 40-60, Borszörtsök 32-20, Alsógörszöny körjegyzőség 14-47, Küngös 29-50, Csajág 64-08 korona.

Sült József 50, Horváth Sándor 2, Jákó Géza 30, Lórsy Sándor 30, Székely Gusztáv 10, Holler Ferenc 10, dr. Szentés Anzelm 10, Hoffer János 20, Hamburger Sándor 100, Antal Lajos 5, Jenei Lajos 5, Farkas András 2, Szélesi Mihály 20, Bartos Károly 10, Töpler Károly 20, Ringeisen Lajos 30, dr. Rothauser I. 10 korona. (Folyt. köv.)

H I R E K.

— **Köszönet.** Bibornok megyéspüspök Ur Ö Eminenciája a helybeli korcsolyaegyletnek 3 esztendei bérösszegét kegyesen elengedte. Lapunk utján is halásan köszöni a korcsolyaegylet elnöksége.

— **Katonai szemle.** *Schultheisz* Emil, a pozsonyi hadtest parancsnoka — mult pénteken szemlélt tartott a veszprémi helyőrség felett. A legénység a márkóit ut melletti gyakorlóterén sorakozott századonként. A hadtestparancsnok *Pallaghy* Dezső alezredes, *Nagy* László őrnagy kíséretében érkezett meg. A jelentések átvétele után megkezdődött a szemle. A hadtestparancsnok különösen az ujoncok kiképzése után érdeklődött. Igen jó hatást tett az a figyelem, hogy a hideg idő miatt csak azok a századok maradtak vizgató állásban, akik szemle alá kerültek. A többi, míg rájuk is sor került, helyben mozgó gyakorlatot végzett. A szemle néhány támadási előkészítés s egyes századok harcászati gyakorlata után az önkéntes osztagoknál fejeződött be. A díszmenet alatt a katonabanda szólt. Délután volt a tüzérségi főszemle s ez után a hadtestparancsnok az önkéntesi étkezést szombaton pedig a laktanyákat tekintette meg. A dicséretes eredményért elismerését nyilvánította.

— **Szegényember fája és cipője.** Veszprém város vezetősége ez idén is gondoskodni kívánt a szegény családok tüzfijáról s a szegény tanuló cipőiről. Gyűjtésből, ideszámítva a hadbavonultak családtagjainak segélyezésére gyűjtött összeget is. 10 829 korona állt rendelkezésre. Az a bizottság, mely az összeírásokat felülvizsgálta, a legmesszebb menő jóindulattal elégitette ki az igényeket. Az első összeírás befejezte után is elfogadta a jelentéseket s csak legutóbbi gyűlésében is 131 pótbjelentést tárgyalt le. Eddig kiosztottak 204 pár cipőt 3829 kor. s 215¹/₂ kocsi fát 3120 kor. értékben. A pótlások fődözésére több mint 4000 korona maradt. Ha a szükséglet nagyobb összeget követelne, a többletet a város házipénztára fűdözi. A bizottság nagy megbotránkozással hallotta, hogy néhány család a hetvenkésdög-jével utasította vissza a felkínált segítséget. — A város u. is népesebb szegény családoknak ebédet utalt ki a szegényház konyhájából. Segíteni akart s a segítségek ez a módja a mai drágaság mellett megbecsülhetetlen. Ezt azonban több család lealázónak tartotta s azzal a megjegyzéssel utasította vissza, hogy nem szorúlnak rá. A cipő, a tűzifa, a ruha elfogadása összegegyeztethető a szegénység büszkeségével, sőt érdemes, hogy követelne törtesseken utána. Hanem a bár egyszerű, de tisztességes jó meleg ebéd, egész családok részére s talán hónapokon keresztül kiszolgálva: az már sértően lealacsonyító. Bizony megérdemelnek az illetők, hogy emlékeztetben maradjanak s adandó alkalommal — segélyezéskor — figyelmeztetve lennének, hogy hiszen nem szorúlnak rá. A bizottság a bejelentések határidejét lezárta s mostantól fogva a városi hatóság újabb bejelentéseket nem fogad el.

— **Kitüntetés.** Városunkban sok kedves ismerőse van dr. *Angyal* Pál budapesti tudományegyetemi tanárnak. Szálljon híre tehát lapunkban is a kitüntetésnek, hogy király Ö Felsége ennek a kiváló képességű s érdemű tanárnak a törvényelőkészítés terén kifejtett érdemeinek elismerésül a m. kir. udvari tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— **Kórházlátogatás.** A pozsonyi IV. honvédkerület parancsnoka, *Schultheisz* Emil altábornagy *Pallaghy* Dezső veszprémi honvéd állomásparancsnok kíséretében folyó hó 20-án délután 3 órakor kórházvizsgálat végett megjelent a cs. és

kir. tartalékkórházban. A kórház főbejratánál dr. *Zuber* György ezredorvos, kórházparancsnok és *Kleinfeld* Ignác gazdászati főhadnagy fogadták a kerületi parancsnokot, ki a kórházparancsnok kalauzólása mellett végigjárta az összes betegszobákat, hol minden beteggel hosszasan elbeszélgetett. Megtekintette a kórház gyógyszerterét, konyháját, fűrdőhelyiségét. A múltóben végig nézett egy koponyaoperációt, melyet dr. *Árpád* János osztályorvos ügyesen végzett. Az altábornagy egy óra hosszat időzött a kórházban s eltávózása alkalmával legteljesebb elismerését és megelégedését fejezte ki a kórházparancsnoknak a betegek ellátása, ápolása, valamint a tapasztalt rend, fegyelmel, és különösen a kórház minden egyes helyiségében tapasztalt példás tisztaság fölött.

— **Halálozás.** Fiatal, szép leánykát hervasztott el a halál Pápán. *Gaál* Ilonka halt meg bájos ifjúságának huszonegyedik esztendejében. Alig néhány hónapja, hogy e gyással sujtott család a családfőt kísérte sirba, most meg legszebb ékeségét siratja. De megsiratják veszprémi ismerősei s rokoni is. Itt nevelődött ugyanis a veszprémi igr. nővérek zárdájában s *Gaál* Sándor veszprémi tanítónak unokahuga volt. Pihenjen békességben!

— **Közgyűlés.** Veszprém város képviselőtestülete f. hó 26-án rendkívüli közgyűlést tart. Két nappal előbb pedig az állandó választmány s a pénzügyi bizottság készíti elő a közgyűlés tárgysorozatát. Egyik legérdemesebb tárgya lesz a városi tisztviselők állami segélyre háborus drágasági pótlék címén.

— **Szabadságon.** *Bokrossy* Jenő városi főmérnök az olasz harctérről néhány napi szabadságra hazaérkezett. A villamosművek átvétele s vezetése kivánatos s teszi, hogy a katonai szolgálat alól mentesítessék s ebből az okból a város a felmentés érdekében a kellő lépéseket megtette. Maga az állomásparancsnokság is igazolta azokat a fontos városi s katonai érdekeket, amelyek a főmérnök személyes vezetését s ellenőrzését igénylik. Polgármesterünk személyesen is utána járt, hogy a felterjesztést az illetékes tényezők kedvezően intézzék el.

— **A vármegyéről.** A vármegyei közigazgatási bizottság f. hó 26-án d. e. 10 órakor rendkívüli ülést tart. A gyűlés tárgya az országgügyi képviselő választói jogosultság szempontjából az irni és olvasni tudást igazoló állandó bizottságok tagjainak kijelölése.

— **A tisztviselők egyesülete.** A veszprémi köz- és magántisztviselők egyesülete f. hó 16-án közgyűlést tartott. Ezen a gyűlésen választotta meg tisztikarát. A jelen voltak egyhangú lelkesedéssel *Hunkár* Dénes főispánt választották meg elnöké. A közgyűlés egy bizottság szószólásával kéri föl a főispánt, hogy a választást elfogadni s a tisztviselők érdekében közreműkálni sziveskedjék. A bizottság tagjai dr. *Csolnoky* Ferenc, dr. *Kerényi* Alajos és dr. *Horváth* Béla voltak. A közgyűlés alelnöknek *Juraszek* Jánost, titkárnak dr. *Horváth* Lajost, jegyzőkné *Bertalan* Károlyt és *Köcsky* Józsefet választotta meg. A választmány tizenhat tagból alakult meg. A tisztviselők szövetkezetét nem lehetett megalakítani, mert kevés részvényes volt jelen. A jelentkezési ivatek újra vissza küldik az egyes hivatalokba azzal a buzdító kéréssel, hogy a tisztviselők részvényeket jegyezzenek. A közgyűlés *Kajdacsy* Endre s *Gröff* József lelkesítő szözatával fejeződött be.

— **Áthelyezés.** *Koncz* Rezsőt, a Nádasy-örökösök bakonyánai uradalmának kasznárját a lepésnyi uradalomba léptették elő. Új állását a jövő hóban foglalja el.

— **Uj megyebizottsági tagok.** Veszprémvármegye igazoló választmánya f. hó 26-án ülést tart, melyben igazolja a december 30-án megejtett megyebizottsági tagok választását. A három üres vármegyei mandátumot a következők kapták meg, a nagyvezetgári kerületben: *Radák* Gyula zirczi gyógyszerész, a középiskáziban: ifj. *Horváth* Károly kisbírtokos, a szentgáli első kerületben: *Finta* Bálint szentgáli lakos.

— **Köszönetnyilvánítás.** Dr. *Óvri* Ferenc országgyűlési képviselő, mint minden évben, ez idén is 85 koronát juttatott a felsőkereskedelmi iskolai növendékeknek jutalomdíj címén. Halás köszönetét fejezi ki ezért a tanári kar s az ifjúság nevében *Szente* Arnold h. igazgató.

— **Államsegély városi tisztviselőknek.** A kormány a veszprémvárosi tisztviselőknek is 20% háborus segélyt ad. Ebben a segélyben azonban csak azok a tisztviselők részesülnek, akiket a városi törvény ilyennek felsorol. Nem tartoznak tehát közéjük a kórházi, a gazdasági s üzemi tisztviselők és egyéb alkalmazottak. A tanácsnak azonban az a véleménye, hogy a háborus segély minden városi tisztviselőt megillet s így ajánlani fogja a közgyűlésnek, hogy az előbb említett tisztviselőket is részesítse háborus segélyben. A városi törvényben felsorolt tisztviselők segélyét az állam fedezi. A képviselőtestület bizonyára most is méltányos lesz, hiszen a mult évben is kiutalta a drágasági pótlékok minden rangu s állású városi alkalmazottaknak.

— **Igazgatósági ülés.** A villamosteleg igazgatósága jan. 19-én tartotta első ülését. A tárgyalás bizalmas jellegű volt. Annyi azonban átszivárgott a titokzatoság fátyolán, hogy az igazgatóság olajmegrendelés s az alakulás, gyűlésezés több dolgát intézte el. Az uj gépegségnek minden alkatrésze megérkezett s így remélhetjük, hogy a bővített telep február elején megkezdí működését.

— **Háborus segély.** A vallás- és közoktatás ügyi miniszter rendeletéből az államsegélyes polgári iskolai tanítónők is kapnak háborus segélyt. Az erről szóló kimutatást most állítja össze a tanfelügyelőség.

— **Liszt- és kenyérjegy.** A lisztszükséglet bejelentését a városi hatóság még a mult hét első napjaiban is elfogadta. Jelentkeztek is még sokan s e munkálat befejezése után megkezdtek a liszt- és kenyérjegyek kiosztását. Illetékes helyen nyert értesülés szerint ez ideig a jegyrendszer miatt semmiféle fennakadás sem történt.

— **Bizottsági gyűlés.** A városi mezőgazdasági bizottság mult kedden ülést tartott. A vármegye alispánjának rendeletét tárgyalta, melyben a mezőgazdasági dolgok zavartalan elvégzésére ad fontos utasítást. A bizottság örömmel győződött meg arról, hogy városunk határában az idényszerű mezei munkák, akárcsak a más években jól befejeződtek.

— **A város gondoskodása.** A tanács ismét dicséretes szándékokat valósított meg. A város gazdasági cselédei, kocsisai, pásztoraik s házi szolgálait ragaszkodóbb s állandóbb szolgálatra iparkodott megnyerni s e célból javadalmaikat természetben való járandósággal javította. Minden ilyen városi alkalmazott kap évenként egy kis hold szántóföldet s tűzifát. Az a föld... egy kis burgonyának, babnak, kukoricának, répának s megymásnak az ilyen kisembereknek az édes álmok megvalósítása. A kedélyre, a lélekre való hatása több a realis értékenél s ebben van a hazai rögnek sok ellentétet s elégtelenséget okozható varázsa. Nagyon helyesüljük a tanács intézkedését.

— **Megérkezett!!** Hogy mennyi szórakoztató lélek, ötlet van a rámsli-játékokban, arra nézve megoszlanak a vélemények. Némelyek vidám, hangulatos, időkergető, kedves játéknak mondják. Mások szerint viszont butácska játék, amelyben nincsen számítás, illetőleg csak rossz számítás van, amennyiben a játszó is, az ellenfelek is egyenyed rész reménybelni nyereségért négyszerannyi veszteséget kockáztatnak. Ez pedig nagyon rossz arány, melyet semmiféle észzerűséggel, ügyes találékonysággal sem lehetett kiegyenlíteni s amely csakis oly esetekben szerzett nyereséget, ha a vakzerencse patronája odaszegődött valamelyik partner mellé. S mégis, mindennek dacára, tagadhatlanul kedvelt játék volt a rámsli. A hölgyek is nagy kedvteliséssel kultiválták, mert sok új alkalmat szolgáltatott az ügyes, bájos furlanggal rejtegetett paklizásra. De uri barátai is akadtak a rámslinak, különösen a muszasnak, hatosban. Hatan játszóiták ugyanis s a hagyományos nyolc filléres alapra mindenkinek segítenie kellett. *Muszdj* volt segítenie, segítő kártyavétel nélkül. Innen erédit a muszas elnevezés. Valóságos mozi volt ez. Gesztus, mimika, stílus, lendület összhangzott benne boszorkányos gazdasággal s változatossággal. Persze a hosszú orr se hiányzott. No meg a hang se! Jelen volt állandóan, emelkedő és süllyedő kavargásban. Az első könyökével simítja az atut jelző lapot s kiáltja: „Jó lesz-e ez?” A csekélyke makkdisznót gúnyos kikacagás üdvözli. A második emelkedetében jelzi a „kértész szint”, a zöldet. Most már halkabb a nevetés s csak a harmadik szellemessége csillog: „Süsd meg spenótnak!” — majd elküldi: „Gömbölyű!!” Ez persze már a tőkást jelenti. Néma

csend jelzi a magas színek szülő tisztelődését s minden szem a még gusztló partnereket lesi. Végre egy simítás, egy magasba ivelő karlendítés s elhangzik a végső, megfellebbezhetlen ítélet: „Megérkezett!!” Ez a piros ász, a döntő, a minden, a rámsli! És ha a játékos megbukott, akkor szerepelt még csak a hang. S uram Isten, kicsoda hang volt az s mennyi hang volt az. Falak rengtek, padló hullámzott, tető emelkedett akárhány-ször az orkános kacajtól. A hangnak valóságos szörnyetege terpeszkedett széjjel, mely a szegény bukottat összetaposta, marcangolta, kiterítette. Megcsendült a „hallali” indulója is karban: „Tiszteltem a nagyapát, tiszteltem a nagymamát, hogy van kedves Lajos bácsi? Jól, jól, jól!!” A poharak összecseengnek, az intonálásra: „Ne felejtsük meg az ivásról!” — elhangzik méltóságos akkordban a biztató tagadás: „Oh nem!” — s a mozijáték tovább folyik, egyre újabb, elevebb, mozgalmasabb képeket vetítve... S ime, ebbe a szerencsekergető vidámságba beleszendül a komoly, törvényre utaló figyelmeztetés: Megérkezett!! Meg bizony, a magas kir. kuriának megfellebbezhetlen elvi határozata, mellyel a jogegység érdekében kimondja, hogy a rámsli szerencsejáték. Itt volt az ideje, mert sokan már nem a kicsiny alapon jelentkező társas szórakozásból játszották, hanem nyereségvágyból s éppen emiatt nagy összeg kockázatával vártak kaput a vakszerencsének. Az országvezetés tárdorkirályok nyomában búsan kulloghatnak tehát a szerencse jegyében született, de most már trónvesztés rámsli-királyok is...

— **Adomány.** A *szentgáli* róm. kath. hívek és iskolás gyermekek a rokkant katonák családjai segélyezésére és a háboruban elesett katonák árvi részére 38 kor. 32 fillért adományoztak.

— **Vaskereszttel kitüntetett tanító.** Vilmos császár *Starzsinszky* István, badacsonytomaji r. kath. tanítót, a 20. h. gyalogezred tartalékos hadnagyát a II. oszt. vaskereszttel tüntette ki. Kitüntették még az ellenséggel szemben tanusított vitési bátorságáért 1915. év január hó 18-án a vitéségi nagy ezüstéremmel s december hó 24-én a *signum laudisszal*.

— **Tanítónők és óvónők nem ápolhatnak sebesülteket.** A hadikórházak parancsnoksága elrendelte, hogy tanítónők óvónők nem vehetnek részt a sebesült katonák ápolásában. Az intézkedés célja az, hogy a járványos betegségeknek az iskolába való behurcolását megakadályozzák.

— **Hadifoglyok.** Az *Est* csütörtöki száma értesüléseket közölt orosz hadi foglyokról. Az *Aszcsinszki* táborból kiűzött névsorban találjuk Baumgartner Zsigmond nevét Veszprémből. *Asztrachánból* dec. 24-iki keltezzel többen jó hangulatban írtak s üdvözlötet küldtek hazra. A névsorban találjuk Somogyi József (Balatonfüred), Szakács Sándor (Bársonyos), Magyaródi János (Csajág), Fuchs Mihály (Csehánya) és Babics József (Nosztop) nevét.

— **Utépítés.** A vármegyei közigazgatási bizottság legutóbb tartott ülésen az államépítészeti hivatal javaslatára engedélyezte a Pápa—Kéttornyulak között törvényhatósági közutnak építését. Együttal felhatalmazta a vármegye alispánját, hogyha a munkálatokat fizetett erővel nem lehetne végrehajtani, intézkedjék közérő kirendeléséről. A közigazgatási bizottság ugyancsak az államépítészeti hivatal előterjesztésére feliratot küldött a kereskedelmi miniszterhez, hogy a bakonybéli út igen rossz karban lévő koppanyi kápszakodóját állam költségen mielőbb állíttassa helyre.

— **Tanítók háborus segélye.** A veszprémegei áll. tanítók háborus segélyét már kiutalták. A kir. tanfelügyelőség a felekezeti tanítók kimutatását elkészítette s illetékes helyre felterjesztette. A kiutalás tehát még ezután történik meg.

— **Előmunkálatok.** A franciavárosi állomáshoz vezető utat a fenntartó érdekeltiség igen rossz karban tartja. Az út rossz időben valósággal járhatatlan. Ezért az államépítészeti hivatal megindította az előmunkálatokat a jó karba helyezésre. A tervet úgy gondolják keresztülvihetőnek, hogy az építési költségeket részben vasút, részben az eddigi érdekeltiség, részben a törvényhatóság fedezze.

— **Történelmi iskolai képek.** Az iskolai történelmi képek szállítását Veszprémvármegye területére f. hó 26-én indítja meg a miniszter. A képek ettől az időtől kezdve a közlekedési viszonyoknak megfelelőleg jutnak rendeltetési helyükre.

— **A pápa és egy higienikus szenteltvíztartó.** Marchiore Porticci felszentelt pap egy általa tervezett és Laudai tanár által bronzban kidolgozott szenteltvíztartót küldött XV. Benedek pápának, mely egy angyalt ábrázol, amint egy nagyobb vizet csepegtet. A vízcspeget egy csap úgy szabályozza, hogy egy liter víz hat óráig elegendő. A hívők a lecspependő vizet így foghatják fel ujaikkal anélkül, hogy a víztartó kagylóját érintenék. Ezzel ki van zárva, hogy a szenteltvíz használatával a ragadós betegségek terjedjenek. A pápa az államtitkár által azt izente a beküldőnek, hogy szívélyesen üdvözlje azt a gondolatot, mely higienikus szempontból a szenteltvíz használatánál minden kellemetlenséget kizár. Ennek elismerésül a neki beküldött szenteltvíztartót elküldte a Capella Paoli-nának, mely a Vatikánnak piébánia temploma.

— **Halálos végű csuszkálás.** *Ircsik* Henrik cipésztanonc a múlt vasárnap délután, ahelyett, hogy az iskolába ment volna, a Temetőhegyen levő Nagytóra ment csuszkálni. Csuszkálás közben hanyatt esett, mire a jég alatta beszakadt s a szegény 13 éves fiú a vízbe esett. Kimentésére siettek, de mire a segítség megérkezett, már minden hiába volt. Megfulladt.

— **Szállítási kedvezmény.** A katonaság számára gyűjtött szederfalevelek, továbbá a család szállítására a déli vasút 50% kedvezményt adott.

— **Pápa város zárószámadása.** A pápai főszámvevő elkészítette az 1914. évről szóló városi zárószámadásokat. Hogy oly elkésve, annak egyedüli, de nyomós oka a mai állapot, amely egyes hivatalokban annyira összehalmozza a munkát, hogy a máskor rendes időben elvégzett teendők halasztást szenvednek. A házi pénztár bevételei az előiránnyal szemben emelkedést mutatnak, kiadásai pedig csökkentek. A város cselekvő vagyona 3,217,719 K 13 f. — szenedő vagyona 2,627,726 K 58 f. A tiszta vagyonérték 1,189,992 K 55 f. — A tiszta vagyonértéknél az emelkedés 117,860 K 75 f. A 19. alap. nagy részében a bevétel fedezi a kiadást és jelentékeny maradvánnyal zárul a számadás. A vágóhid és jéggyárnál a maradvány 24,351 K 20 f. A városi mozi ugy látszik beválik. Pénztári maradványa 10,628 K 85 fillér. A pénzügyi bizottság szerint „kivánatos volna, hogy a városi tanács kellő figyelmet fordítson az előadások nivójának emelésére is”. (Nálunk sem ártana, ha valaki törődne az ilyfajta dologgal!) A városi villamostelep nyers jövedelme 52,216 K 88 f. a rendelkezésre álló tiszta felesleg összege 15,532 K 85 fillér volt.

— **Régi bankjegyek beváltása.** A régi piros színű 20 koronás bankjegyeket már csak f. évi június 30-ig cseréli ki az osztrák-magyar bank. Akiknek birtokában esetleg ilyen bankjegyek lennének, azok a közös bank fiókjainál meg a kellő időben váltásuk be, mert jun 30-a után ezek a bankjegyek teljesen értéküket veszítik. A régi zöldsínű 100 koronásokat a közös bank 1918. aug. 31-ig becsereéli.

— **A szerbiai rézbányák.** Szerbiának a bolgárok által okkupált részében vannak a bor-i rézbányák, melyek a pozserovác—zajcarsari vasútvonal mentén fekszenek. A telepeket eddig egy francia szindikátus tartotta üzemben. A bányák évi hozama mintegy 16 millió korona volt. — A szerbek visszavonulásuk alkalmával a gépeket meg rongálták. Most bolgár mérnökök fáradoznak a telepek helyreállításán. A bánya kiaknázására a a viszonyok igen kedvezőek, amennyiben bőséges víz áll rendelkezésre. A rezet ugyanis az ugynevezett nedves uton vonják ki a rézsulfátokból. Tiszta rézlerakódásokat is szállítanak és a bolgár mérnökök a legnagyobb várakozással fogtak hozzá a telepek üzeméhez.

— **Hadimunkás-alkalmazottak jogviszonyairól.** A hivatalos lap egy kormányrendeletet közöl, amelyben a hadiszolgáltatásokról szóló 1912. évi LXVIII. t.-c. 18. §-a alapján az üzem folytatására kötelezett vállalatoknál alkalmazott munkások szolgálati-, bér- és munkaviszonyait rendeli. A rendelet szerint minden férfimunkás, aki személyes hadiszolgáltatásra kötelezhető, a háború tartamára az üzembe megmaradni köteles. A hadiszolgáltatásokra nem kötelezhető munkásokra, valamint a nómunkásokra az ipartörvény rendelkezései irányadók. A hadiszolgáltatásra köteles alkalmazottak a katonai fegyelmi, illetve a katonai büntető bíróságok, fegyelmi ügyekben pedig a vállalatához kirendelt katonai parancsnok joghatósága alá tartoznak. A hadiszolgáltatásra kötelezett munkások munkabére ugyanolyan elvek alapján állapítandó meg,

mint a szabad egyezkedéssel felvett munkásoké. Kisebb munkabért, vagy egyéb díjazást a hadi-kötelezett munkások sem kaphatnak, mint a többiek. Szakmunkás-szakmunkája körében használandó. Szakmunkán kívül csak rövid ideig foglalkoztatható, de munkabérét ebben az esetben sem szabad leszállítani. A munkabéren közeve, tehát például a munkaidő meghosszabbításával, akkord-beosztással, sem szabad változtatni. Közös egyetértéssel azonban az akkordbér megváltoztatható. A rendelet ellenőrzésére panaszbizottságok alakítatnak a munkaadók, a munkások egyenlőszámu kiküldöttjeiből és a honvédelmi miniszter és az érdekelte szakminisztérium egy-egy tagjából.

— **Tíz kilogrammosak lehetnek a tábori csomagok.** A kereskedelmi miniszter megengedte, hogy a tábori postai hivatalos csomagok súlyhatára egy a táborba irányuló, mint a táborból érkező forgalomban, öt kilogramm helyett tíz kgr. lehet.

— **Ki lehet községi képviselő?** Sokszor vitatott kérdés az, hogy a községi képviselőtestületbe beválasztható-e az olyan polgár, aki az illető községben csak rövidebb ideig lakik, minthogy más községben is van lakása? A közigazgatási bíróság most foglalkozott egy ilyen ügygel: egy földbirtokos választásával. A földbirtokosnak a megyében többféle van birtoka s az egyik községben beválasztották a községi képviselőtestületbe; még pedig nem virilis jögon, hanem szabad választás útján. Több polgár megfellebbezte a választást, mert a földbirtokos abban a községben csak rövid ideig lakik s állandó lakóhelye más községben van. A közigazgatási bíróság a fellebbezésnek nem adott helyet és kimondta, hogy a községi törvénynek az a rendelkezése, hogy községi képviselővé csak községi lakos választható, nem zárja ki a képviselőtestületből az olyan egynekét, akiknek több községben van lakásuk és viszonyaihoz képest egyik községben lakásukon aránylag rövidebb időt töltenek.

— **Meddig tarthat az inasidő?** A kereskedelmi miniszter azt az elvi jelentőségű határozatot hozta, hogy az inasidőt, az ipartörvény az iparos és az inas szülője között létrejött megállapodásnak tartja fenn s e megállapodás egyedüli törvényes korlátja ama rendelkezés, hogy az inasidőnek legalább az inas 15-ik életévéig kell tartania.

— **Olcsóbb a tojás.** Az enyhe időjárásnak egyik következménye, hogy a tyukok tojástermelése rohamosan megindult, ennek következtében a spekulációra felhalmozott készletek is piacra kerültek és e kettős kölcsonos jelenség a tojás árának rohamos csökkenését okozta. Örömmel kell üdvözlünk ezt a jelenséget. Végre egy kis könnyebbedés a közlekedés terén. Amde ennek az örövendetes jelenségnek mi messzebbre terjedő kedvező hatásait is látjuk. A korai tojástermeléssel ugyanis kapcsolatban lesz a korai kottás és korai keltetés lehetősége. Hogy pedig a nagy tömegekben, korán nevelt csirke mit jelent ma közlekedésünkben, azt magyarázni teljesen fölösleges. Ha ez az enyhe januári időjárás nem változik meg, reményünk lehet, hogy a természetes keltetések már februárban általánosan megkezdődnek, ez pedig millió és millió csirkepecsenyét jelent a Magyarország husraéhes népének.

— **A hadifoglyok ruházata.** A pozsonyi cs. és kir. katonai parancsnokság közlése szerint a gazdák, akiknek a hadifoglymunkásai bármily ruha- vagy fegyverneműben még hiányt szenvednek, a hozzájuk mezőgazdasági munkára kiadott hadifoglyok részére szükséges ruhaneműek megküldése végett az illető munkaadóhoz legközelebb levő csendőrségi által láttaozott/szükségleti kimutatás csatolásával közvetlenül ama fogolytábor parancsnoksághoz forduljanak, amelyből a hadifoglyok kiadattak. Eltérés ettől csakis a mult év nyarán az osztrák táborokból kiadott hadifoglyok ruhaneműi stb igénylése tekintetében van. Az osztrák táborokból Magyarországon kiadott hadifoglyok ugyanis újabbban a magyar táborokban utaltattak át, az osztrák fogolytáborokból kiadott hadifoglyok ruhaneműi stb. a következő táborokból kell kéri: A Josefstadtról kiadott hadifoglyok ruháit Kenyérmezőről, a Grödig és Theresienstadtról kiadottakat Dunaszerdahelyről, a Freistadt, Deutschgabel—Burgstal és Harttról kiadottakat Somorjáról, a Milowitz és Marchtrenckről kiadottakat Ostfiasszonyfáról, a Leichenbergről kiadottakat Sopronnyékről, a Brütü és Spatzernből kiadottakat Csothórról, végül a Mathausenről kiadottakat a boldogasszonyfai táborok parancsnokságától kell a fentemlített előirások módon kérelmezni.

— **A pénzügyintézetek mérlege.** A hivatalos lap keddi száma közli a kormány rendeletét a részvénytársaságok és szövetkezetek mérlegének készítéséről és nyereségének felosztásáról. Intézkedik a közgyűlések megtartásának idejéről is és kimondja, hogy ha az alapszabályok másként is rendelkeznek, a közgyűlések a folyó év első hat hónapjának bármelyik napjára össze lehet hívni. A tárcában lévő értékpapírok árfolyama a bpesti tőzsdén jegyzett értékpapírok 1914. július 24-én történt utolsó hivatalos mérlegei jegyzés árfolyamai szerint állítandók be a mérlegbe. A hadikötvények 97 százalékkal értékelhetők. Az osztalékokra vonatkozólag a rendelet kimondja, hogy az üzleti év nyereségéből osztalék címén vagy bármely más címen — részvényenként; illetőleg üzletrészenként minden társaság csak oly összeget fizethet ki, amely összeg nem haladja meg az előző három üzleti év nyereségéből részvényenként kifizetett legmagasabb évi osztalékot. Ha azonban az előző három üzleti év bármelyikében osztalék címén kifizetett legmagasabb összeg nem érné el a befizetett alaptőke öt százalékát, vagy ha a társaság az utolsó három üzleti év egyikére sem fizetett osztalékot, a befizetett alaptőke öt százaléka kifizethető. Az igazgatóság tagjai és az ügyvezető igazgatók, esetleg mások részére nyereségrészesedés címén kifizethető összeg nem haladhatja meg az előző három üzleti év nyereségéből kifizetett legmagasabb évi nyereségrészesedést. A rendelet a között napon életbe lépett.

— **A központi hatalmak eddigi zsákmánya.** A Gazetta Polska jelentése szerint a központi hatalmak zsákmánya a háboru eddigi 17 hónapjaiban: 470.000 négyzetkilométernyi ellenséges terület, 3 1/2 millió hadifogoly, 10.000 ágyú és 40.000 gépfegyver, nem számítva bele az egyéb hadianyagot.

— **Gyümölcsfák ápolása.** Kétségtelen, hogy a jövő népelemezése terén a gyümölcsnek még nagyobb jelentősége lesz, mint eddi, tehát a gyümölcsfáknak is. Ezzel szemben azt látjuk, hogy a munkaerők lényegesen csökkenése következtében minden csak némileg is elődázható munka halasztást szenved, így a gyümölcsfák ápolása is. Van azonban a faápolásnak néhány olyan munkálata amit nem volna szabad elmulasztani a jelen rendkívüli körülmények között sem. Ezek a téli nyelés és a lehernyózás. Ez utóbbi a törvény értelmében minden fatulajdonosnak kötelessége is. Most van ideje ezeknek a munkálatoknak és a téli hónapokban anélkül végezhetjük el azokat, hogy ezzel más sürgős vagy hasznos munkát mulasztanánk. A nyelés egyrészt a száraz ágaknak, másrészt a fa koronáját túlságosan sürűvé tevő fölösleges ágaknak eltávolításából áll. A fölösleges ágakat ágalapon, fűrészszel távolítjuk el és éles késsel simára faragjuk. A lehernyózás pedig abból áll, hogy a fán maradt száraz leveleket, amelyek között rendszerint hernyók tanáznak leszedjük és azonnal elégetjük.

— **Egy jó családból való fiu tanulóknak** tevéteit Bakos Kálmán fűszer- és csemege kereskedésében Veszprém.

— **Tilos a narancs és több déligyümölcs behozatala.** A hivatalos lap szerdai száma a kormány rendeletét közli, amellyel tiltja azoknak a nélkülözhető déligyümölcsöknek a behozatálát, a melyekkel még a háboru alatt is tányomórészt Olaszországot gazdagítottuk. Tilos tehát a közös vámterületre behozni narancsot, datolyát, ananászt szarvasgombát, káprít, sáfrányt. Ezekért a cikkeért éventéknél milliókat költünk és még a háboru tartama alatt is idegen valutát vásároltunk, rontva saját valutánk értékét, csak hogy az olasz déligyümölcsök élvezetéről ne kelljen lemondanunk. Ennek most a kormányrendelet igen helyesen véget vetett.

— **Tanulóknak jó családból való fiu felvétetik** Eiselt József vas- és fűszerkereskedésében Veszprém.

— **Katonák utazási költségei.** Gyakran felemlült az a kérdés, hogy az utókezelés alatt álló katonák szabadságolásánál kit terhelnek a vasúti költségek. A hadvezetőség végre döntött e kérdésben. E szerint a tiszteknek és tisztjelölteknek semmiféle szabadságolás alkalmával nem térítik meg az utazási költségeket. A legénységi személyeknek az utókezelés helyétől a szabadságolás helyéig adandó utazási költségeket csak az utókezelés tartama alatt engedélyezett szabadságolá-

soknál és az utókezelés utáni szabadságoknál bítelzik. Ha a legénység az utókezelés alatt legfeljebb nyolc napi szabadságot kap, a költségek őt terhelik. Kivételes esetekben a katonai parancsnokságok döntenek. A vasúti költségeket sohasem fizetik ki készpénzben.

A drágaság és a szövetkezeti eszme.

A szövetkezeti mozgalmat, fogyasztási, hitel és egyéb más szövetkezetek alakítását béke időben is úgy állították oda a magyar közvélemény elé, mint a drágaság legjobb ellenszerét. A fogyasztási, hitel és egyéb szövetkezetek fejlődése leginkább bizonyítja, hogy ezek a szervezetek valóban beváltak a drágaság orvosszereivül. Az a kérdés, vajjon a háboru folyamán is hivatásuk magaslatán maradtak-e ezek a szervezetek, hozzájárultak-e a mindinkább elviselhetetlen drágaságnak a csökkentéséhez. Az elért eredmények azt bizonyítják, hogy igen. Elég rámutatni a két legnagyobb szövetkezeti szervezetnek: Az Országos Központi Hitelszövetkezetnek és a Hangyának mult évi eredményeire. Mindkét szövetkezeti központ forgalma az első évekhez képest tetemesen emelkedett. De nemcsak a központok forgalma nőtt meg szinte hihetetlen mértékben, hanem a hozzájuk csatlakozó vidéki szövetkezetek is. S vajjon miért? Egyszerűen azért, mert a fogyasztó közönség a pénz és az árucikkek rohamos emelkedése után iparkodott a legnagyobb buzgalommal keresni azokat a forrásokat, amelyek mégis olcsóbbak, mint azok, amelyeknél a természetesen árdragulást az illető forráskezelők a saját önző céljaikra használták ki.

Azt hihette volna mindenki, hogy a szövetkezeti intézmények a háboru szülte gazdasági zavarok nyomán el fognak pusztulni. Az ugyanis teljesen érthető dolog, hogy egy fűszerkereskedő a legkétségbeesettebb erőfeszítéssel iparkodik a saját üzletét fentartani, mert hiszen ez adja meg neki a megélhetés lehetőségét. De arra igazán nem gondolt senki, hogy fogyasztási, vagy hitelszövetkezet, amelyek a helybeli piébános, jegyző, tanító, vagy gazdatiszt stb. adminisztrációja alatt állnak, akiknek a háboru amugy is tulong-tul megszorozosította a munkáját, nemcsak hogy gyöngülni nem fognak, hanem erősödni.

Az említettek jóformán ingyenmunkát végeznek a szövetkezetben és ezt az ingyenmunkát szívesen végezték, mert minél inkább súlyosodtak az idők, annál inkább tapasztalhatták, hogy a szövetkezet határozottan tetemes gazdasági hasznot jelent minden egyes tagra nézve.

A drágaság egyik előidézője volt a nagy áruhiány is. E tekintetben a szövetkezetek mindenki között a legjobb helyzetben voltak. Központjaik bár szintén küzdöttek az árubeszerzés hihetetlen nehézségeivel, de azért mégis le tudták azokat győzni. A drágaságot nagy mértékben előmozdította a vasúti szállításhoz ezer akadály is. Ezt is le tudta győzni a legtöbb szövetkezet. Erre nézve elég arra utalnunk, hogy amikor a vasúti forgalom teljesen megbánult, akadtak szövetkezetek, amelyek száz, kétszáz, sőt háromszáz kilométer távolságról kocsifuvarral hozatták el bevásárló központjaiktól az árucikket s az eredmény az volt, hogy míg a versenyző szatócsboltokban árut nem lehetett kapni, addig a szövetkezet mindig ki tudta szolgálni a vevőit. Nagy erőssége volt a szövetkezeteknek az is, hogy hitelük már régen meg van alapozva. A szövetkezetek már régóta készpénzen szerzik be az árut. Az a dolog tehát, hogy hitelmegegyeztetés következett be, őket nem érintette. A szolid kereskedelem alapelveinek szem előtt tartása volt tehát az a tényező, ami a szövetkezeteket a háboruban megerősítette s ami azokat a drágaság orvosszereivé avatta.

A háboru krónikája.

Január 16. A megvert ellenséget üldöző csapatok tegnap déli szárnyukkal megszállták Spizzát. Cetinjében 154 darab különböző átméretű ágyút, 10.000 puskát, 10 gépfegyvert, sok lövészt és egyéb hadiszert zsákmányoltunk. A Lovcsen területén lefolyt harcban zsákmányolt ágyúk száma 45-re emelkedett. A tegnap beszállított foglyaink száma 300.

Kelet-Galicában és a besszarábiai határon az újvi csata még folyik. Ujra Toporouc vidéke és a Rarancetól keletre lévő terület volt az elkeseredett küzdelem helye.

A Sztrypa mellett és Volhyniában nincs nevezetesebb esemény.

Az olasz tüzérség tegnap ujra tűz alá vette Malborgeth és Raibl vidékét és tűzét különösen a községek ellen irányította.

A görçi hídfőnél csapataink kiragadtak az ellenség kezéből egy a legutóbbi csata óta erősen kiépített és nagy erővel megszállt hadállást Oslavijánál.

A nyugati harctéren jelentékeny esemény nem történt.

Január 17. Grahovótól északra üldöző harc folyik. E területen 250 montenegrói fogoly és egy teli lövészerraktár jutott csapataink kezére.

A tenger melléki harc vonalon fokozódott a Monte San Michele, a görçi és tolméini hídfők, valamint a Mrzli Vrh ellen irányuló ágyútűz.

A tolméini hídfőnél is elfoglaltak csapataink egy ellenséges árkot.

A tiroli harc vonalon az ágyuharc a schluderbachi és lafraun-vilgereuthi szakaszokon élénkebb volt.

Annak az újabb súlyos vereségnek, amelyet az oroszok újvíkén a besszarábiai határon szenvedtek, tegnap ismét harci szünet volt a következménye.

A törökök a kaukázusi fronton az oroszokon fényes diadalt arattak.

Január 18.

Montenegró lerakta a fegyvert.

Montenegró királya és a montenegrói kormány január 13-án az ellenségeskedés megszüntetését és a béketárgyalás folyamatba tételét kérték.

A montenegrói kormány tegnap a fegyverek föltétel nélkül való letelésére irányuló követeléseinket elfogadta.

A besszarábiai és a keletgalíciai határon harcbaállított orosz hadseregek tegnap sem ismételték meg támadásaikat. Általában csönd uralkodott.

A tenger melléki és a tiroli arcvonalon egyes pontjain a tüzérségi harc tovább folyik. Csapatainkat az Oslavija mellett lévő templomdombról az ellenség tüzérségének oda összpontosított tüzelése miatt ujra visszavontuk. A görçi szakaszokon repülőink több olasz rögzített léggömböt leszállásra kényszerítettek.

A nyugati harctéren lényegesen esemény nem történt.

Január 19. A montenegrói hadsereg tegyverletételének szabályozására irányuló tárgyalás tegnap délután kezdődött.

Csapatunk, melyek időközben megszállták Virpszárt és Rijekát, megszüntették az ellenségeskedést.

Mivel tegnap sem volt jelentősebb esemény, a Kelet-Galicában és a besszarábiai határon lefolyt újvi csatát befejezettek tekinthetjük.

Fegyvereink a 130 kilométer szélességű harctér minden pontján teljes győzelmet arattak.

Az oroszok legcsekélyebb eredmény elérése nélkül legalább 70.000 embert áldoztak föl halottakban és sebesültekben és közel 6000 harcosukat fogtuk el.

A Dolomit harc vonalon, a tolméini hídfőnél és a görçi szakaszon helyenként élénkebb tüzérségi harc folyt.

Az olaszoknak az említett hídfő ellen intézett kisebbszéri vállalkozásait a Monte San Michele északi lejtőjén lévő állásaink ellen intézett támadását visszavertük.

17-én délután egyik tengerészeti repülőrajunk támadást intézett Ankona ellen, ahol nehéz bombákkal eltalálta és fölgujtotta a pályaudvart, a viilamos művet és egy kaszárnyát.

A nyugati harctéren a tüzelés többnyire tiszta időben fokozódott. Lens ismét élénk tűz alatt állott.

Két angol és egy francia repülőgépet légi harcban a németek legyőztek.

Január 20. Virpázár megszállásánál csapataink husz acélágyut zsákmányoltak.

Az olasz osztagok támadásait a tolimeni hídfőtől északra visszavertük.

Ma a reggeli órákban Csernovictól keletre levő határ-szakaszon Toporoucnál és Bojännál új csata tört ki.

A nyugati harctéren az Yser-arcvonalon egy kisebb német osztag az ellenség árkába előretört és egy géppuskát zsákmányolt.

A törökök az oroszok nyolc napig tartó támadását, erősítéseik megérkezése után az egész fronton megállították.

Január 21. A besszarabiai határon folyó új csata hevessége növekedett. Hősies csapataink s valamennyi közt legelőli a budapesti honvéhad-osztály, a tuleróban levő azon haderő szívis támadásait verték vissza Toporouc és Bojan közt különböző helyeken.

Hadállásaink előterét orosz hullák borítják. Egyes zászlóaljok harc-vonal-szakaszán 800—1000 orosz halottat számítottak össze.

Az olasz és a délkeleti harctéren nem történt jelentősebb esemény.

Az angolok tegnap este néhány száz méter szélességben füstbombák fölhasználásával megtámadták Freilinghientől északra levő német állásokat. A franciákat veszteség érte.

Tourcoingnél egyik német repülőgép egy ellenséges repülőgépről lelért egy két gépfegyverrel felszerelt harci kétfedelűt. A németek ágyutüzeltése az Ysernél egy ellenséges repülőgépet az ellenség vonalban való leszállásra kényszerített. A repülőgépet azután tűzértségi tüzellel megsemmisítették.

Lourdes tudományos szempontból.

— Irta: Zsigmond János. —

5

Bernadette és Jeanne d'Arc.

A kis Bernadette egész élete hangosan szóló bizonyíték amellyel, hogy az általa látottak és elmondottak nem a képzelet szüleményei, sem pedig nyereszkedési vágyból kitalált koholmányai egy ravaszul számító észnek.

Mert ugyan minő életet élt holta napjáig Bernadette a jelenések után?

Lemondott mindenről, ami földi; nem törődött ugyszólván semmivel az égien és lelke üdvösségén kívül. Bucsut mond a világnak, kolostorba vonul, ahol egész élete csupa lemondás, önsanyargatás és imádság közt telik el. Annnyira áthatja a jelenések fenséges gondolata, annyira hatása alatt áll a jelenések fenséges tudatának és kétségtelen voltának, hogy attól az időtől kezdve már csak testileg földi lény, lelke már rég bucsut mondott minden földi érzésnek és gondolatnak.

Aki nyereszkedési vágyból vagy bármilyen utógondolattal talál ki valamit, az nem így viselkedik, annak tényei és egész valója magukon viselik a földies vonásokat, melyek nem palástolhatók el semminemű álszenteskedéssel, semminemű színleléssel.

Nem ilyen Bernadette. Ha tőkét akart volna csinálni a jelenésekből, melyek annak idején az egész keresztény világot megrázták, megtehetné volna. Ünnepeit hősnővé lehetett volna, akinek a látása az érdeklődők és kíváncsiak ezreit vonzotta és kincseket szerezhetett volna.

Nem így cselekedett Bernadette. Bár akkora kitüntetés érte az által, hogy a jelenések szemtanúja lehetett, minőben kevés halandó részesült a földön, — mégis visszavonul a világtól, lemond annak minden örömeiről, amivel mindennél ékesenszólóbban bizonyította be azt, hogy való az, amit mondott, hogy nem lért ahhoz a csalásnak vagy tévedésnek még az árnyéka sem.

Igy lett Bernadette-ből egy második orleansi szűz, mindketten bibliai alakká nőttek és nevük a világtörténet lapjain mindenha szerepelni fognak, még akkor is, mikor az emberekből talán teljesen kivész a vallásos hit vagy az igaz Isten helyett talán megint hamis isteneket fog imádni az eltévedt emberiség.

Hősnő maradt Bernadette, akárcsak az orleansi szűz, akit annak idején az angolok minden ljesztése és lenyegzése sem volt képes szilárd meggyőződéséről és elhatározásáról eltántorítani.

Rettenthetetlen maradt Bernadette is a megpróbáltatások közepe. Mert ő sem volt megkímélve a nehéz megpróbáltatásoktól. Nem kedvetlenítették el sem az ellenmondások, sem a hitetlenek gúnyjai és rágalmai. Megtámadták a tudomány minden elképzelhető fegyverével. Majd örlítnek, majd hazugnak neveztek, majd ismét olyanok, akinek beteges agya látományokat varázsol szemei elé. Ő is megmaradt ezek ellenében is álláspontja mellett rendületlenül, akárcsak annak idején Jeanne d'Arc, az orleansi szűz. Mindketten a biblia magasztos nőalakjaira emlékeztetnek, Istennek kiválasztott eszközeire.

Bernadette megérte, hogy még életében megvalósultak azok a rendelkezések, melyeket ő a jelenések nevében hirdetett, a mennyei parancsnak megfelelőleg. Fölépült Lourdes-ban a pompás templom, az ájtatos hívők ezrei zarándokoltak a jelenések színhelyére a Barlanghoz és a természetfölötti gyógyulások hosszú sorozata hirdette még Bernadette életében az ő természetfölötti küldetését.

(Vége.)

Anyakönyvi kivonat.

— 1915. dec. 28-tól 1916. jan. 17-ig. —

Születés.

Arany József napszámos és Straub Julianna fia Károly r. kath. — Klauz István parádékoscsis és Mojzer Erzsébet leánya Mária r. kat. — Deme Lajos m. kir. főfegyvermester és Kátai Julianna fia Béla József ref. — Auer Ferenc cipészegéd és Takács Mária leánya Anna r. kath. — Stefanek Vencel sütőiparos és Brand Róza Etelka fia Ferenc Béla. — Maar László Vilmos betűszedő és Jelenik Szabina fia halva született — Maar László Vilmos betűszedő és Jelenik Szabina leánya Magdolna Mária r. kath. — Benacsek Béla alapítványi pénztári főkönyvelő és Hankóczy Sarolta fia Béla Dénes r. kath. — Stoll Katalin házi-cseléd fia László r. kath. — Kolompár Karolina kőbor-cigányó leánya Mária r. kath. — Koch Zsigmond magyar államvasuti kalauz és Böcskör Anna leánya Irén ág. h. ev.

Halálozás.

Gaál Vince katona 33 éves ref. 1915. július 17-én hősihalált halt. — Szepe János r. kath. 10 hónapos. — Pinter Vilmos r. kath. egyházmegyei alapítványi pénztári könyvelő 55 éves. — Horváth Mária r. kath. szegényházi tag 81 éves. — Simunek József r. kath. 1 hónapos. — Özv. Zsoldos Pálné r. kath. Galamb Irma magánzó 45 éves. — Husvéth Mátyás cipész- iparos r. kath. 69 éves. — Kozma Péter napszámos ág. h. ev. 53 éves. — Asbóth Lajosné Klamarik Julianna üzletvezető neje r. kath. 27 éves. — Özv. Takács Jánosné Varga Julianna napszámosó r. kath. 65 éves. — Ircsik Henrik cipésztanonc r. kath. 13 éves. — Csomai Dezső György r. kath. 9 hónapos.

Házasság.

Az elmúlt héten nem kötötték.

Használjunk hadisegély-bélyeget!

ÓRIÁSI

bajok vannak most a bádogdobozok körül a nagy bádoghány miatt, úgy hogy gyáramban több ízben üzemmazar fordult elő, mert nem tudtam a sokféle nagyságú bádogdobozokat beszerezni. Mely tisztelttel kérem tehát a t. fogyasztó közönséget, hogy bevásárlásánál legyen szives csak az óriási

FEDÁK

cipőkrémét kérni, hogy a szükséges dobozok készítése egyöntetű legyen, mert csak így lesz módomban tisztelt vevőim óriási szükségletét, dacára a súlyos viszonyoknak, kielégíteni. Az óriási Fedák-

CIPŐKRÉM

ma már nélkülözhetetlenné vált minden háztartásban, mert háziasszonyaink meggyőződtek arról, hogy ezen kipróbált, jó cipőkrém az összes gyártmányokat felülmulja. — Az óriási Fedák-cipőkrém a nyersanyagok folytonos emelkedése folytán

40 filléres áron

kerül forgalomba, mert sikerült nagyobb mennyiségű, elsőrendű minőségű nyersanyagot beszerezni és így a háboru előtti kintinó minőségben

mindenütt kapható!

VADÁSZ ZSIGMOND

vegyészeti gyára

Budapest, VI., Lehel-utca 29. sz.

IRODALOM.

* **Tűzlel-vassal.** Sienkiewicz Henrik történeti regénye Bányai Károly fordításában. Időszerű cselekedet a világháboru által kiváltképpen aktuálisá vált grandiózus Sienkiewicz-művet a magyar közönség számára hozzáférhetővé tenni. A Quo vadis írójának ezt a legnagyobb történelmi regényét a leghatalmasabb három ember: érzés ura: a szerelem, a becsület és a hazaszeretet. Lengyelország régi dicsősége, népének ősi vitézsége káprázatos fényben tündöklök e regény keretében, mely új életre kelti a letűnt századok legendászerű alakjait. A fordítás kintinó. A vas-kos két kötet, a kiadó Szent István Társulatnál kapható 3 kor. 60 fillérért.

* **Magyarország vigasztalása.** Irta: dr. Vass József. Kiadja a Szent István Társulat. A háborus témájú könyvek egész áradata ömlik végig részben az irodalom is, részben azonban csak könyvpiacra. A súlyos magyu közül való Vass József dr. az ismert jeles apologeta és vallásbölcselő fenti munkája, mely a földi élet legborzasztóbb rejtélyének: a háborunak nyitására akar reátalálni a vallás egyetemes kulcsával. Erős logikájú gondolatsorok, széleskörű prespektiva és mindenekelőtt emberien érző szív. — Vass József könyve bizony alkalmass sok-sok ember vigasztalására, megnyugtatóra. Kétféle kiadásban jelent meg, mindkettő a Stephaneum nyomda elsőrangú alkotása, I K 80 f.-t. és 3 koronáért.

* **A „Vasárnapi Ujság”** minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre 5 korona, — a „Világ-krónikái” együtt 6 korona. — Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám). Ugyanígy megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb újság a magyar nép számára félre 2 korona 40 fillért.

* **Az „Élet”** szépirodalmi és művészeti hetilap, (Szerkeszti Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészítik ki. A kintinó lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári-ut 15. — Előfizetési ár félre 10 kor. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal.

Fogászati műterem

Veszprém, Rákóczi-ter 22. sz. Telefon 49. Inter-urban

Wellner Gyula

régi jóhírű fogászati műterme.
Rendelésre áll az összes fogászatba vágó műveletekre.

**Foghuzás, fogtömés,
műfogak, fogsorok.**

A szápadlás nélküli műfogak
speciális készítője.

Számítalan elismerő levél.

Tanítóknak kedvezmény.

Eladó ház.

Szarvas-utca 7. sz. alatti ház áll 3 nagy lakószobából, 1 előszoba, 1 konyha és 1 éléstárból, pince, faház, sertésól, konyhakert sok gyümölcsfával, szép virágos kert lusztházzal.

10 hektóliter 14 éves balatoni fehér bor is eladó. Megtudható ugyanott.

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban.

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépcső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig — pneumatikai rendszer szerint. **ORGONÁK** átalakítását és hangolását jutányos árban számítom. Iskolák részére **HARMONIUMOKAT** jó erős kivitelben készítetek. **ZONGORÁK** javítását és hangolását úgy helyben, mint vidéken a lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

Bakos Kálmán

fűszer- és csemegekereskedő, ásványviz nagy raktára

VESZPRÉM.

Telefon: 55. — Sürgőnycim: Bakos Veszprém.

Ajánlom a téli idényre bel- és külföldi

csemegeárukat, válogatott fűszerek, idei aratású tea:
: különlegességeimet. :

Teasütemények, csokoládék, kakaó és gyermektápszerek. Mindennemű hal- és huskonzervek.

Befőttek, lekvárok, Jamsrum, likőrök, cognac és pezsgők, bel- és külföldi borok. - Kávékban nagy
: választék. :

Gőzkávépörköldé

Naponta friss pörkölt kávékeverék.

Háztartási és gazdasági cikkek. — Illatszerek. Finom hentesáruk.
: Prágai sonka. :

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart:

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivittelig minden néven nevezendő

ugymint: röpiratok, füzetek, könyvek, folyóiratok, árjegyzékek, körlevelek, hirdetések, falragaszok, évi jelentések, mérlegek, kimutatások, gyászlapok, rovatolt táblázatok, névjegyek, meghívók, eljegyzési és esketési tudósítások, számlák, címkek, stb. stb., jutányos árakon számítva.

plébánia-hivatalok és iskolák részére szükséges mindenféle

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek tetszés szerint fűzve vagy bekötve szállíthatnak. Hivatalos levélpapírok és borítékok, okmányborítékok mindenféle alakban és színben. Egy és négyvonalas csinos vizsgalapok, teljesszerűtől mennyiségben. — Kaphatók a legjobb minőségű fehér író- és nyomtatási papírok.

Postai megrendelések azonnal elintéztetnek.

Telefon 61

Veszprémben

Telefon 61